

IES MARIA SARMIENTO. VIVEIRO

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
XEOGRAFÍA E HISTORIA**

TERCEIRO DE EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

ANO ACADÉMICO: 2018/19

ÍNDICE

1. GLOSARIO

2. CONTEXTO

: Centro

: Alumnado:

: Obxectivos (adaptados ao contexto do centro e do alumnado)

3. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

4. RELACIONAR ASPECTOS CURRICULARES PARA CADA UNIDADE / PROXECTO / TEMA

5. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

6. METODOLOXÍA

: Outras decisións metodolóxicas

7. AVALIACIÓN

Avaliación inicial

Acreditación de coñecementos previos [Só 2º bacharelato, se procede]

Avaliación continua

Avaliación final [Só para ESO e bacharelato]

Avaliación extraordinaria [Só para ESO e bacharelato]

Recuperación e avaliación de pendentes [Só para ESO e bacharelato]

8. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Indicadores de logro do proceso de ensino

Indicadores de logro da práctica docente

9. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

10. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Medidas ordinarias e extraordinarias

11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

12. REFERENCIAS NORMATIVAS

1. GLOSARIO

Desenvolvemento curricular	2ª nivel de planificación curricular. Inclúese no PE.
Programacións didácticas	3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos.
Programación de aula	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino - aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1. Que, cando e como ensinar / 2. Que, cando e como avaliar / 3. Como atender á diversidade.
Criterios de avaliación	Referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias. Responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina (art. 2.3. do Decreto 86/2015).
Estándares de aprendizaxe	Especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliábeis, e permitir graduar o rendemento ou o logro alcanzado.
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación de dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica (art. 7.4 da Orde ECD 65/2015, BOE 29/1/2015). O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica.
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superar a materia (art. 13.3d da Resolución 27/7/2015). Canto maior sexa o grao esixido de consecución, máis importante se considera o estándar.
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar “ o valor ” que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avalialo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos	Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente (art. 7.6, terceiro parágrafo, da Orde ECD 65/2015).
Rúbrica	Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia.
Portfolio	Achega de producións dun alumno/a.
OUTROS ASPECTOS	

Graduación dos estándares	Para identificar o progreso dos estándares ao longo dunha etapa.
Perfil de área	Conxunto de estándares de aprendizaxe avaliábeis que ten unha área ou materia. Dado que os estándares de aprendizaxe avaliábeis póñense en relación coas competencias, este perfil permitirá identificar aquelas competencias que se desenvolven a través desa área ou materia (art. 5.6 Orde ECD 65/2015). Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo.
Perfil competencial	Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (art. 5.7 Orde ECD 65/2015).
Avaliación das competencias	A avaliación do grao de adquisición das competencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos , na medida en que ser competente supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (art. 7.3 da Orde ECD 65/2015).
Nivel de desempeño das competencias	Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación [...] que teñan en conta á atención á diversidade (art. 7.4 da Orde ECD/65/2015).
Tarefa	É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas integran actividades e exercicios.
Identificación de contidos e criterios	Exemplo: B1.1: B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque.
Identificación de estándares	Exemplo: XHB1.1.2 XH: Abreviatura da área: Xeografía e Historia. B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar. 1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar. 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

No portal de Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria (<http://www.edu.xunta.es/portal/guiadalomce>) están dispoñibles, en formato doc e desagregados por áreas:

- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- A Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta.

2.CONTEXTO

- **Centro:**

Situación

Está situado no concello de Viveiro, que é un concello do norte da provincia de Lugo pertencente á Comarca da Mariña Occidental. Ten unha poboación de máis de 16.000 habitantes distribuída nas seguintes Parroquias: Santa María e Santiago (6.160 habitantes, 5.9 Km²), Santiago de Celeiro (2.048 habitantes, 4.5 Km²), Santa María de Galdo (648 habitantes, 18.5 Km²), San Xoán de Covas (3.320 habitantes, 13.2 Km²), San Xiao de Landrove (367 habitantes, 3.8 Km²), Santa María de Magazos (72 habitantes, 10.9 Km²), Santa María de Chavín (304 habitantes, 9.1 Km²), San Cibrao de Vieiro (663 habitantes, 3.7 Km²), San Pedro (402 habitantes, 2.8 Km²), San Xiao de Area-Faro (185 habitantes, 4.7 Km²), Santo André de Boimente (194 habitantes, 19.9 Km²) e San Estevo de Valcarría (146 habitantes, 9.3 Km²).

No tocante á situación socioeconómica do alumnado, dicir que a maioría das familias encadraríanse dentro da clase media. En canto á situación da residencia familiar predominan o alumnado que provén dos núcleos de poboación de Celeiro, Viveiro centro, Covas e o centro urbano do Vicedo, combinados cunha poboación moi rural diseminada polos concellos de O Vicedo, Ourel, Muras e a parte sur do concello de Viveiro.

Centros adscritos

- (a) CEIP Pedrosa Latas de Celeiro
- (b) CEIP do Vicedo
- (c) CEIP Plurilingüe Santa Rita de Galdo

Ensinanzas que oferta o centro

Dentro do réxime xeral:

- (a) Educación Secundaria Obrigatoria cos dous Programas de Mellora da Aprendizaxe e Rendemento, un en 2º da ESO de dous anos académicos e outro en 3º da ESO dun ano académico.
- (d) Programas de Formación profesional básica de Mantemento de vehículos e de Servizos administrativos.
- (e) Ciclos formativos de grao medio: Xestión Administrativa, Soldadura e Caldeirería, Instalacións eléctricas e automáticas, Carrozaría e Electromecánica de vehículos.
- (f) Ciclos formativos de grao superior: Administración e Finanzas e Instalacións Electrotécnicas.
- (g) Bacharelatos nas modalidades de Ciencias e Tecnoloxía e Humanidades e Ciencias Sociais.

Dentro do réxime de ensinanzas de adultos

- (b) ESA Nivel III, módulos I, II, III e IV
- (c) Ciclos formativos de Xestión Administrativa modular
- (d) Bacharelatos nas modalidades de Ciencias e Tecnoloxía e Humanidades e Ciencias Sociais.

Características singulares

O I.E.S. María Sarmiento é un centro público dependente da Consellaría de Educación da Xunta de Galicia. O Centro está formado por cinco edificios máis un ximnasio e un polideportivo compartido co outro instituto do concello.

Está composto polos seguintes edificios:

- (a) EDIFICIO A: Administración do centro, sala de profesores, despachos directivos e aulas de Administración e aulas de ESO , Informática, laboratorio de ciencias e aula de tecnoloxía.
- (b) EDIFICIO B: Biblioteca, aulas de informática, aulas de ESO, laboratorio de física e química, sala de alumnos.
- (c) EDIFICIO C: Aula de música, aulas de ESO, tecnoloxía de Bacharelato, PGS, plástica, e talleres dos ciclos de electricidade e de mantemento de vehículos.
- (d) EDIFICIO D: Aulas de ESO, talleres de soldadura e aula técnica, taller de carrozaría e aula técnica.
- (e) EDIFICIO E: Aulas de bacharelato, cociña, comedor escolar.

- O centro dispón de comedor escolar.
- O alumnado dispón de transporte escolar.
- O número de alumnos supera os 750 estudantes no presente curso.

• Alumnado:

Poboación inmigrante

No presente curso hai un total de 29 alumnas e alumnos con nacionalidade non española, repartidos da seguinte forma (datos a 1/11/2018):

Nacionalidade	Nº de estudantes
Alxeriana	2
Arxentina	1
Brasileira	5
Británica	1
Dominicana	8
Peruana	1
Portuguesa	2

Romanesa	7
Uruguaya	2

Estatística da matrícula:

Ensinanza	Quenda	Grupo	Mulleres	Homes	Total
1º Ensinanza secundaria obrigatoria	Xornada partida	A	13	11	24
	Xornada partida	B	13	12	25
	Xornada partida	C	12	13	25
2º Ensinanza secundaria obrigatoria	Xornada partida	A	9	12	21
	Xornada partida	B	8	13	21
	Xornada partida	C	8	13	21
	Xornada partida	D	13	6	19
2º Ensinanza secundaria obrigatoria PMAR	Xornada partida	D	4	2	6
3º Ensinanza secundaria obrigatoria	Xornada partida	A	15	4	19
	Xornada partida	B	9	10	19
	Xornada partida	C	7	10	17
3º Ensinanza secundaria obrigatoria PMAR	Xornada partida	C	3	4	7
4º Ensinanza secundaria obrigatoria Ensinanzas académicas	Xornada partida	A	18	6	24
	Xornada partida	B	11	13	24
	Xornada partida	C	8	6	14
4º Ensinanza secundaria obrigatoria Ensinanzas aplicadas	Xornada partida	C	5	5	10
1º Bacharelato Ciencias	Xornada partida	B	12	12	24
1º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Ciencias Sociais	Xornada partida	A	9	5	14
1º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Humanidades	Xornada partida	A	5	4	9
2º Bacharelato Ciencias	Xornada partida	A	3	2	5
	Xornada partida	B	18	12	30
2º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Ciencias Sociais	Xornada partida	A	7	5	12
2º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Humanidades	Xornada partida	A	8	4	12
(A)-1º Bacharelato Ciencias	Nocturno	A	3	7	10
(A)-2º Bacharelato Ciencias	Nocturno	A	4	6	10
(A)-2º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Ciencias Sociais	Nocturno	A	8	5	13
1º Administración e finanzas	Xornada partida	A	13	8	21
1º Automoción	Xornada partida	A	1	19	20
1º Electromecánica de vehículos automóbiles	Xornada partida	A	2	18	20
1º Instalacións eléctricas e automáticas	Xornada partida	A	3	6	9
1º Mantemento de vehículos	Xornada partida	A	0	16	16
1º Servizos administrativos	Xornada partida	A	13	3	16
1º Sistemas electrotécnicos e automatizados	Xornada partida	A	0	24	24
1º Soldadura e caldeiraría	Xornada partida	A	0	23	23
1º Xestión administrativa	Xornada partida	A	11	6	17
2º Administración e finanzas	Xornada partida	A	9	3	12
	Xornada partida	B	1	0	1
2º Carrozaría	Xornada partida	A	0	5	5
	Xornada partida	B	0	3	3

2º Electromecánica de vehículos automóviles	Xornada partida	A	2	5	7
	Xornada partida	B	0	6	6
Ensinanza	Quenda	Grupo	Mulleres	Homes	Total
2º Instalacións eléctricas e automáticas	Xornada partida	A	0	8	8
	Xornada partida	B	0	1	1
2º Mantemento de vehículos	Xornada partida	A	0	10	10
2º Servizos administrativos	Xornada partida	A	6	5	11
	Xornada partida	B	1	0	1
2º Sistemas electrotécnicos e automatizados	Xornada partida	A	0	7	7
2º Soldadura e caldeiraría	Xornada partida	A	2	13	15
	Xornada partida	B	0	3	3
2º Xestión administrativa	Xornada partida	A	9	1	10
(A)-Sistemas electrotécnicos e automatizados	Nocturno	X	0	3	3
(A)-Xestión administrativa	Nocturno	A	17	6	23
	Nocturno	B	3	2	5
	Nocturno	X	1	0	1
(A)-ESO Módulo 1 (1º Cua.)	Nocturno	A	5	7	12
(A)-ESO Módulo 3 (1º Cua.)	Nocturno	A	16	14	30
	Nocturno		1	0	1
(A)-ESO Módulo 4 (2º Cua.)	Nocturno	A	0	1	1
			349	428	777

• **Obxectivos** (adaptados ao contexto do centro e do alumnado)

- a Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións

e asumir responsabilidades.

- h Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- n Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito
- o Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

3. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización	
UD / Tema / Prox.	Contido			Mes	Sesións
BLOQUE 3: A HISTORIA					
1ª avaliación					
	B3.1.	Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia		SET OUT	16
	B3.2.	Fontes históricas.			
	B3.3.	Cambio e continuidade			
	B3.4.	Tempo histórico.			
	B3.5.	Vocabulario histórico e artístico.		NOV DEC	20
	B3.6.	Idade Moderna: concepto e datación			
	B3.7.	Renacemento e Humanismo: alcance posterior.			
	B3.8.	Arte renacentista e barroca.			
	B3.9.	Principais manifestacións da cultura dos séculos XVI e XVII.			
	B3.10	Estado moderno: monarquías autoritarias, parlamentarias e absolutas.			
	B3.11	Monarquías modernas: unión dinástica de Castela e Aragón. Posición de Galicia			
	B3.12	Descubertas xeográficas: Castela e Portugal. Conquista e colonización de América			
B3.13	Os conflitos europeos nos séculos XVI e XVII a través das políticas dos Austrias; reforma, contrarreforma e guerras de relixión; loita pola hexemonía e guerra dos 30 anos.				

UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Material de ref. (libro de texto, outros...).	Temporalización	
UD / Tema / Prox.	Bloque B2	Contido		Mes	Sesións
		BLOQUE 1: O MEDIO FÍSICO			
	B1.1	Localización, latitude e lonxitude		XAN	3
UD / Tema / Prox.	Bloque B2	Contido			
		BLOQUE 2: O ESPAZO HUMANO			
4	B2.2	Sectores de actividade económica	Anaya Power Point Prensa	XAN. FEB	12
	B2.4	Sistemas económicos do mundo			
	B2.12	Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa			
	B2.13	Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ao problema			
5	B2.6	Recursos naturais e actividades agrarias			
	B2.7	Pesca: tipos e problemática			
6	B2.6	Recursos naturais e actividades agrarias	Anaya	FEB MAR	18
	B2.8	Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo			
7	B2.9	Actividades terciarias: transporte			
	B2.10	Actividades terciarias: comercio			
	B2.11	Turismo			

UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización	
UD / Tema / Prox.		Contido		Mes	Sesións
		BLOQUE 2: O ESPAZO HUMANO			
3ª avaliación 8,9,10,11	B2.1.	Organización política e territorial de España.	Anaya Power Point Prensa	ABRIL MAIO XUÑO	30
	B2.3.	Sectores económicos en Europa, en España e en Galicia.			
	B2.5	Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable.			
	B2.12	Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa.			
	B2.13	Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ao problema.			

4. RELACIONAR ASPECTOS CURRICULARES PARA CADA UNIDADE / PROXECTO / TEMA

Temporalización: 1ª avaliación				Estándares de aprendizaxe avaliados		Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación							Elementos transversais											
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identif. estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe (1)	Grao mínimo consec.	Instrumentos							Elementos transversais										
							Proba escrita	Proba oral	Trab. ind.	Trab. grupo	Cad. clase	Rúb. (2)	Obs. aula	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	EV			
	B1.1	B1.1	XHB1.1.1	CAA/CMCCT/CD/ CSC/ CSIEE/CCL	Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite.	80							100%	x	x		x							
			XHB1.1.2		Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas.	100								100%	x	x		x						
			XHB1.1.3		Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos	100								100%	x	x		x						
4	B2.2	B2.2	XHB2.2.1	CAA/CMCCT/CD	Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos.	100	70%			30%				x	x									
	B2.4	B2.4	XHB2.4.1	CAA/CMCCT/CD/CCL	Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico.	100				30%					x	x								
	B2.12	B2.12	XHB2.12.1	CAA/CMCCT/CD/CCL/CSC	Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia.	60				30%					x	x								
			XHB2.12.2	CAA/CSIEE/CCL/CD	Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais	100				30%					x	x								
	B2.13	B2.13	XHB2.12.3	CAA/CSIEE/CCL/CD/ CMCCT	Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio	50				30%					x	x								
			XHB2.13.1	CAA/CSIEE/CCL/CSC	Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza.	50				30%					x	x				x				
B2.13	B2.13	XHB2.13.2		Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relacións con factores económicos.	50			30%					x	x		x			x		x			
5	B2.6	B2.6	XHB2.6.1	CAA/CSIEE/CCL/CSC	Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo	80	70%			30%				x	x									
	B2.6	B2.6	XHB2.6.2	CAA/CMCCT/CD/CCL/CSC	Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo.	70				30%					x	x								
	B2.7	B2.7	XHB2.7.1	CAA/CMCCT/CD/CCL/CSC/ CSIEE	Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais.	100				30%					x	x	x	x	x					
6	B2.6	B2.6	XHB2.6.3	CAA/CMCCT/CD/CCL	Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo.	80	70%			30%				x	x									
	B2.6	B2.6	XHB2.6.4	CAA/CMCCT/CD	Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas.	80				30%					x	x								
	B2.8	B2.8	XHB2.8.1	CCL/CAA/CSIEE	Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados.	100				30%					x	x								
7	B2.9	B2.9	XHB2.9.1	CD/CAA/CSA/CSIEE	Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións.	50	70%			30%				x	x	x	x							
	B2.10	B2.10	XHB2.10.1	CAA/CMCCT/CD/CCL/CSIEE	Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país.	100				30%					x	x								
			XHB2.10.2	CAA/ CSIEE /CSC/CCL	Describe as características do comercio internacional na actualidade.	100				30%					x	x								
			XHB2.10.3	CAA/ CSIEE /CSC /CCL	Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen.	50				30%					x	x								
	B2.11	B2.11	XHB2.11.1	CAA/CCEC/CD/ CCL/ CSIEE	Identifica os tipos de turismo e os seus efectos	100				30%					x	x								
XHB2.11.2				Valora a importancia do turismo na economía española e galega.	50			30%					x	x										

Temporalización: 2ª avaliación			Estándares de aprendizaxe avaliados			Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación							Elementos transversais											
Identif. contidos	Identif. criterios	Identif. estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe (1)	Grao mínimo consec.	Instrumentos							Elementos transversais											
						Proba escrita	Proba oral	Trab. ind.	Trab. grupo	Cad. clase	Rúb. (2)	Obs. aula	CL	EOE	CA	TIC	EM P	EC	PV	EV				
T E M A S 1 2 3	B3.1	B3.1	XHB3.1.1	CSC/CAAC/CEC	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado	40			30%						x	x								
	B3.2	B3.2	XHB3.2.1	CAA/CSC	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	40			30%						x	x								
			XHB3.2.2	CAA/CSC	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	90			30%						x	x								
	B3.3	B3.3	XHB3.3.1	CAA/CSC	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	100			30%						x	x								
			XHB3.3.2	CMCCT /CSC	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	70			30%						x	x								
	B3.4	B3.4	XHB3.4.1	CSC/CMCCT/	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	100			30%						x	x								
	B3.5	B3.5	XHB3.5.1	CCL/CSC	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	70			30%						x	x	x							
	B3.6	B3.6	XHB3.6.1	CAA/ CSC	Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc.).	100			30%						x	x	x							
	B3.7	B3.7	XHB3.7.1	CAA/CCEC/CCL/CSC	Identifica trazos do Renacemento e do Humanismo na historia europea, a partir de fontes históricas de diversos tipos.	70			30%						x	x	x							
	B3.8	B3.8	XHB3.8.1	CSC/CCEC/CMCCT/CCL	Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época	60	70%		30%						x	x	x	x			x			
	B3.9	B3.9	XHB3.9.1	CSC/CCEC/CAA/CCL	Analiza obras, ou fragmentos delas, dalgúns autores desta época no seu contexto.	80			30%						x	x	x							
	B3.10	B3.10	XHB3.10.1	CAA /CSC	Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos	70			30%						x	x						x		
	B3.11	B3.11	XHB3.11.1	CAA/CSC	Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos.	70			30%						x	x	x	x						
B3.12	B3.12	XHB3.12.1	CAA/CMCCT/ CSC/CCL	Explica as causas que conduciron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización.	70			30%						x	x						x			
		XHB3.12.2		Coñece os principais feitos da expansión de Aragón e de Castela polo mundo.	50			30%							x	x								
		XHB3.12.3.		Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América	70			30%							x	x								
B3.13	B.3.13	XHB3.13.1.	CSC / CAA	Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos".	70			30%						x	x									

LENDAS DE COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística.
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
CD	Competencia dixital.
CAA	Competencia aprender a aprender.
CSC	Competencias sociais e cívicas.
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
CCEC	Conciencia e expresións culturais.

LENDAS DE TRANSVERSAIS

CL	Comprensión lectora.
EOE	Expresión oral e escrita.
CA	Comunicación audiovisual.
TIC	Tecnoloxías da información e da comunicación.
EMP	Emprendemento.
EC	Educación cívica.
PV	Prevención da violencia.
EV	Educación e seguridade viaria.

Temporalización: 3ª avaliación				Estándares de aprendizaxe avaliados		Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación							Elementos transversais												
Identif. contidos	Identif. criterios	Identif. estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe (1)	Grao mínimo consec.	Instrumentos							Elementos transversais												
						Proba escrita	Proba oral	Trab. ind.	Trab. grupo	Cad. clase	Rúb. (2)	Obs. aula	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	EV					
8	B2.1.	B2.1.	XHB2.1.1	CCL/CMCCT/CD/CAA/CSC	Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas.	90	70%			30%						x	x								
	B2.3	B2.3	XHB2.3.1	CCL/CMCCT/CAA/CSC	Diferencia os sectores económicos en España y en Galicia					30%															
9	B2.3.	B2.3.	XHB2.3.1	CCL/CMCCT/CAA/CSC	Diferencia os sectores económicos europeos.	80	70%			30%						x	x								
10	B2.5	B2.5	XHB2.5.1	CCL/CMCCT/CAA/CSC	Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el.		70%			30%						x	x		x	x					
11	B2.12	B2.12	XHB2.12.1	CAA/CCL/CSC/CSIEE/CD	Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia.	20	70%			30%						x	x								
			XHB2.12.2	CAA/CCL/CSIEE/CD	Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais, para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais	70				30%							x	x							
			XHB2.12.3	CAA/CMCCT/CSIEE/CD	Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio. Convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	70				30%							x	x							
	B2.13	B2.13	XHB2.13.1	CAA/CSC/CSIEE/CCL	Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza.	70				30%							x	x	x						
			XHB2.13.2	CCL/CAA/CSC/CSIEE	Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relacións con factores económicos.	80				30%							x	x	x						

LEENDA COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística.
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
CD	Competencia dixital.
CAA	Competencia aprender a aprender.
CSC	Competencias sociais e cívicas.
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
CCEC	Conciencia e expresións culturais.

LEENDA TRANSVERSAIS

CL	Comprensión lectora.
EOE	Expresión oral e escrita.
CA	Comunicación audiovisual.
TIC	Tecnoloxías da información e da comunicación.
EMP	Emprendemento.
EC	Educación cívica.
PV	Prevención da violencia.
EV	Educación e seguridade viaria.

(1) A partir de cada estándar, pódense determinar “indicadores de logro” máis precisos que indiquen o nivel de adquisición do mesmo. O instrumento máis idóneo é a rúbrica.

(2) As rúbricas utilízanse para avaliar as producións do alumnado: traballos de aplicación, sínteses e textos escritos...

5. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

C C L	- Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos - Diferencia os sectores económicos europeos - Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico. - Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el - Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia. - Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais - Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio - Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza. - Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo. - Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais. - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo. - Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados. - Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país. - Describe as características do comercio internacional na actualidade. - Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen. - Identifica os tipos de turismo e os seus efectos
C M C C T	- Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas. - Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos - Diferencia os sectores económicos europeos. - Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico - Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el - Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia. - Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo. - Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais. - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo. - Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas. - Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país. -
C D	- Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite. - Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas. - Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos. - Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico. - Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el - Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia. - Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais - Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo. - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo. - Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas. - Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións. - Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país. - Identifica os tipos de turismo e os seus efectos

C A A	- Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos - Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos. - Diferencia os sectores económicos europeos - Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico. - Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el - Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia. - Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais - Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio - Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza. - Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relaciónaas con factores económicos - Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo. - Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións. - Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais. - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo. - Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas. - Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados. - Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país. - Describe as características do comercio internacional na actualidade. - Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen. - Identifica os tipos de turismo e os seus efectos -
C S C	- Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos - Diferencia os sectores económicos europeos - Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia. - Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza. - Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relaciónaas con factores económicos - Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo - Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo. - Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións. - Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais. - Describe as características do comercio internacional na actualidade. - Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen. - -
C C E C	- Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos - Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais - Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio - Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza. - Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo - Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais. - Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados. - Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións. - Describe as características do comercio internacional na actualidade. - Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen - Valora a importancia do turismo na economía española e galega.

6.METODOLOXÍA

Aspectos xerais

Sendo o obxectivo último o achegamento do alumnado ós feitos e procesos histórico-xeográficos, combinaranse metodoloxías integradoras acordes ó principio de aprendizaxe costrutiva. Os contidos traballaranse gradualmente, partindo da competencia inicial do alumnado reflectida na avaliación inicial, priorizando as actividades de tipo procedemental, especialmente no comezo do curso, para asegurar unhas bases sólidas para o resto do tempo. O enfoque estará claramente orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas.

Coa finalidade de conseguir eses obxectivos potenciaremos as actividades participativas, aquelas nas que o alumnado teña que esforzarse por usar a súa capacidade de análise, imaxinación e cooperación. Combinaremos, polo tanto, o traballo cooperativo co traballo individual, sen esquecer a diversidade presente na aula, con alumnos de diversas capacidades e ritmos de aprendizaxe. As TIC tamén estarán presentes na aula medida en que os recursos o permitan.

Estratexias metodolóxicas

- Organización dos contidos por medio de esquemas e síntesis, o máis sinxelo, ata lograr a realización de organigramas e mapas conceptuais
- Corrección na expresión cunha linguaxe específica da disciplina.
- Comprensión dos contidos dentro dun proceso continuo de construción dos coñecementos. elaboración de traballos de indagación a partir de fontes diversas (escritas, mapas, imaxes, audiovisuais, informáticas...)
- Resolución de problemas diversos a través de debates, argumentacións
- Simulacións.
- Creación de material TIC por parte do alumnado

Exemplo de secuenciación de traballo na aula

Motivación:

- Actividade de exploración de ideas e coñecementos previos.
- Formulación de cuestións que promovan o interese
- Presentación da actividade con mapas, gráficos, textos, fotos, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado.

- explicación oral significativa, apoiándose no libro de texto, en presentacións, audiovisuais,... para unha mellor reconstrución conceptual histórica
 - subliñado de ideas-eixe que vertebran de xeito coherente a evolución e os cambios en aspectos fundamentais
 - desenvolvemento temático de carácter acumulativo e progresivo. Cada nova unidade se sustenta no traballado anteriormente.
 - tratamento de fontes documentais que se consideren necesarias, sexan tomadas do libro de texto ou aportadas polo docente, a fin de fomentar os procedementos de indagación e comprensión
 - fomento da participación, a reflexión e a confrontación de ideas
- Información complementaria para reforzo e apoio.
 - Información complementaria para afondamento e ampliación, a criterio do profesorado

Traballo persoal:

- Comprensión de conceptos e contidos clave
- Lectura e comprensión de textos
- Análise de documentos, pequenas investigacións, etc.
- Resposta a preguntas.
- Resolución de problemas.
- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
- Elaboración de mapas, gráficas, sínteses ou mapas conceptuais.

Avaliación:

- Análise de producións: caderno, mapas, comentarios, etc.
- Exposicións orais.
- Probas escritas.
- Traballos individuais e en grupo.
- Observación do traballo na aula.

Para a presentación de cadernos e traballos o alumnado deberá seguir as seguintes indicacións

CADERNO DE TRABALLO

- Será tipo dossier, específico da materia.
- A primeira folla, a portada, incluirá o nome da materia e nome e curso do alumno
- As follas serán con cuadrícula e iguais en tamaño (preferiblemente A4). Non se admitirán follas arrancadas de libreta.
- As follas levarán número de páxina, o que se fará a medida que se precise (non antes). De ter que intercalar follas, estas levarán o número da páxina anterior e a palabra *bis*.
- Cada tema comezará en folla diferente e estará encabezada polo título.
- Os contidos estarán diferenciados claramente baixo epígrafes distintos:
 - Exercicios. Indicarase o título e o nº de páxina, deixando un pequeno espacio libre para posibles correccións.
 - Apuntamentos.
 - Dicionario.
- Presentación. Á hora de escribir non se pode esquecer:
 - Deixar os marxes precisos
 - Non se permite empregar lapis (agás nas gráficas) ou *tippex* para as correccións
 - Uso de cores. Utilizar negro ou azul, só se poderán empregar outras cores para destacar títulos, epígrafes,... pero de facelo hase manter a norma para todo o caderno.
 - A lingua utilizada será a galega

TRABALLOS

Empregar sempre a lingua galega

- Escritos con procesador de textos, a máquina ou man. Neste caso coidar a caligrafía.
 - Xustificar os parágrafos
 - Deixar marxes: 3 cm arriba, 2 cm abaixo, a dereita e a esquerda
 - Elaborar unha portada que recolla:
 - Título do traballo (en maiúsculas)
 - Nome e apelidos, curso do autor (se son varios, colocaranse por orde alfabético do primeiro apelido)
 - Ano académicoEstes dous últimos datos irán preferiblemente no lado inferior dereito
 - Engadir unha contraportada en branco
 - Numerar as páxinas, comezando despois da contraportada
 - A primeira folla levará o índice. Incluirá os apartados e o seu número de páxina
 - De se incluír imaxes, han levar pé en alusión ós contidos tratados e a fonte
 - Non se admiten tachaduras ou tippex
 - Na derradeira folla, antes da contraportada, irá a bibliografía: libros, revistas, prensa,.... O xeito correcto das referencias bibliográficas é como segue:
 - Bibliografía de formato papel:
Libros:
Autor/s (separados por punto e coma) comezando polos apelidos. Título (subtítulo se o hai), sempre en cursiva. Editorial, cidade, data.
Exemplo: Jakson, G. "*La República española y la guerra civil*". Editorial Crítica, Barcelona, 1976

Enciclopedias: ao tratarse dunha colección indicaremos o número de volumes e o número do/s utilizados
Exemplo: "*Historia Universal del Arte*". Volume 3. Editorial Planeta, Barcelona, 1.990. 10 volumes

Artigos de prensa ou revistas:
Autor. Título do artigo. Título da publicación, páxina e data.
Exemplo: Ambrós, I.. "*La creación de una zona de libre cambio con EE.UU. divide a la UE*". *La Vanguardia*, páx 10, 1995.

▪ Bibliografía de formato dixital, sexa en liña, CD-rom ou DVD: Título. Autor. Data.
Páxina web, engadiremos a dirección.
Exemplo: *Biblioteca Nacional. Exposiciones virtuales. Cartografía española de los siglos XVI a XIX.*
<http://www.bne.es/esp/cartografia-fra.htm>
 - Unha cita textual, ha ir entrecorrida e relacionada cunha chamada a pé de páxina por medio dun número (en superíndice ¹). No pé da páxina indicamos o documento do que procede a cita, sinalando o número de páxina.
- En determinadas circunstancias será posible entregar o traballo en soporte dixital (disquete, CD), remitido por correo ou insertado no blog.

• Outras decisións metodolóxicas

- Agrupamentos:

Non se prevén agrupamentos especiais na aula agás os necesarios para realizar traballos grupais cando o profesorado o decida ou o teña sinalado na programación de cada curso. Para este tipo de traballos grupais seguiranse as indicacións inherentes a esta metodoloxía pedagóxica

- Espazos:

As clases se desenvolverán na Aula Específica de cada grupo, nas Aulas Informáticas, na Biblioteca, nas áreas destinadas a Exposicións Temporais e noutras

áreas determinadas do Centro educativo que, por unha ou outra causa, sexan axeitadas en cada momento.

- Materiais e recursos didácticos:

Como recurso principal, o libro de texto utilizado é o da Editorial Anaya (o alumnado e o profesorado dispoñen deste libro tamén en versión dixital. As páxinas web elaboradas polo profesorado serven, asimesmo de base metodolóxica.

Por outro lado para a comprensión dos temas serán necesarios:

- Mapamundi. Non podemos construír un coñecemento sobre o marco xeográfico mundial se temos problemas á hora de situar poboacións ou rexións
- Fontes documentais históricas e historiográficas seleccionadas polo profesor
- Prensa
- Imaxes. Diapositivas, fotografías, debuxos, planos, tanto do libro de texto como procedente doutras fontes, aportados polo profesor, buscados polos alumnos, consultados en Internet ou na biblioteca. Consideramos que o uso de imaxes axuda a fixar coñecementos, sobre todo cando se trata de estudar un marco temporal e cultural tan dilatado
- Gráficas, mapas históricos ou temáticos, moitos deles realixados polos propios alumnos a través das ferramentas TIC
- Para determinadas actividades precisarase ordenador con acceso a internet (busca de información, realización de exercicios, exposicións de PowerPoint, etc.)
- Proxector e pantalla

Os grupos contan coa súa propia aula na que se dispón do material informático preciso (pizarra dixital, proxector e ordenador)

7. AVALIACIÓN

Avaliación inicial

Data prevista de realización

Ao longo da primeira semana do curso

Proba (proba tipo test, preguntas e respostas, confección de mapas, gráficos... relacionados cos estándares, etc.)**- Descrición do tipo de proba:**

Constará de preguntas tipo test, preguntas de respostas curtas, breve comentario de gráficos ou textos, relacionado cos estándares . Para coñecemento de capacidades e contidos básicos previos que permitisen unha boa asimilación dos novos contidos presentes no curso

Mecanismo para informar ás familias

Os resultados serán comunicados á Titoría a través da sesión de pre-avaliación que se realiza en outubro. No caso de detectar carencias significativas comunicariase coa familia do alumno e o Departamento de Orientación coa maior brevidade posible

Consecuencias dos resultados da proba

A nivel académico, sen valor

Acreditación de coñecementos previos [Só 2º bacharelato, se procede]

Procedemento que se seguirá:

- a) Matrícula como pendente.
- b) Proba.

De optar pola PROBA,

- a) Tipo de proba:

- b) Procedemento para a avaliación:

Avaliación continua

Periodicidade coa que se farán probas escritas (cada cantos temas, cantas por trimestre ou avaliación, etc.)

As probas escritas soamente representan unha parte da nota do alumnado. Realizaranse entre unha e dúas por trimestre segundo a programación de cada grupo, que ten en conta o número de estándares, o nivel do grupo e os criterios do profesorado. De acordo con estes dous derradeiros criterios, o número de probas pode variar, independentemente do sinalado na programación inicial, cambios que serán oportunamente reflectidos nas Actas de Departamento.

O número de traballos individuais e doutros mecanismos de avaliación será do mesmo xeito, variable. Os traballos serán recollidos no Caderno de Aula

En todo caso, o alumnado que non puidera realizar o exame na data prevista deberá entregar un xustificante médico para poder facer o dito exame en outra data diferente á programada. Os traballos individuais que non foran realizado durante o período lectivo terán, asimesmo, data de entrega.

Como se cualifican as probas, os traballos individuais ou colectivos, o traballo no caderno de clase, a observación do traballo na aula (ponderación, redondeo...)

Nota media ponderada, segundo as porcentaxes aprobadas para cada estándar, e redondeo final-

Será tida en conta a presentación e pulcritude nos traballos, asíí como a ortografía. As faltas graves de ortografía (tipo confusión b/v, colocación do h, etc..) suporá o descontó de 0,1 puntos por cada una delas, ata un máximo dun punto.

Esixirase un 10% sobre un 30% do valor dos traballos individuais para seren sumados á porcentaxe correspondente sobre o 70% das probas.

Aspectos que se van valorar dentro da observación do traballo na aula e instrumentos para a recollida desta información

Aspectos a ter en conta: atención, esforzo, participación, interese, puntualidade, autonomía e cooperación

O instrumento de recollida de datos será o caderno do profesor

Como se calcula a cualificación de cada unha das avaliacións (ponderación, redondeo...)

Media aritmética das tres avaliación e redondeo final

Mecanismo/s para recuperar una ou avaliación proba non superada

Proba ou traballo para recuperar os estándares de cada avaliación suspendida nos que non se acade o grado mínimo de consecución

No caso de que estando a avaliación aprobada un estándar básico non fora superado, o profesor poderá facer unha proba de recuperación do dito estándar se o considerase necesario.

Estas probas serán realizadas ao inicio da avaliación seguinte á non superada

Avaliación final [Só para ESO e bacharelato]

Alumnado que deberá realizar a avaliación final

Aquel alumnado que teña sen recuperar algunha das avaliacións do curso, tras as probas de recuperación trimestrais

Descrición do tipo de proba

Similar ás trimestrais, en función dos estándares

Estándares que se van avaliar (todos, só os pendentes...)

Aqueles estándares indicados cun grado mínimo de consecución superior a 80 en cada avaliación non superada

Como se calcula a cualificación final (ponderación, redondeo, etc.)

Media aritmética de cada avaliación e nota final por redondeo

Criterios do centro para a promoción

Avaliación extraordinaria [Só para ESO e bacharelato]

Descrición do tipo de proba: número de preguntas, valoración de cada unha delas, etc.

A proba será similar ás do curso en función dos estándares
Avaliaranse aqueles estándares indicados cun grado mínimo de consecución superior a 80

Como se calcula a cualificación

100% da nota da proba

Recuperación e avaliación de pendentes [Só para ESO e bacharelato]

Mecanismos para o seguimento (clases de recuperación, traballos, reunións de seguimento, etc.)

Para lograr que o alumno acade as destrezas básicas poderemos organizar varias reunións ao longo do ano, nas que realizaremos exercicios específicos axeitados á materia e ao nivel propios de cada curso, ademais de sinalar os contidos mínimos sobre os que os alumnos deben traballar. Recibirán tamén material para traballar na casa. Os profesores do curso ordinario da materia pendente farán o seguimento do traballo e resolverán as dúbidas que presenten.

Como se avalía (avaliacións parciais, avaliación final, cualificación de traballos realizados, etc.)

- Entrega de exercicios trimestrais (entregaranse e recolleranse semanalmente)
- Un único exame avaliable no mes de maio, no caso de non entregar as actividades trimestrais ou ser estas avaliadas negativamente

Como se calcula a cualificación final (ponderación, redondeos, etc.)

Media aritmética de cada traballo e nota final por redondeo

Descrición do tipo de proba extraordinaria: número de preguntas, valoración de cada unha delas, etc.

Nos exercicios entregados valoraremos especialmente:

- A identificación, no libro do texto e noutras fontes de información, dos procesos e mecanismos básicos que rexen a realidade social e as interrelacións entre os feitos políticos, económicos, sociais e culturais, utilizando este coñecemento para comprender o pasado e as sociedades actuais
- A localización no tempo e no espazo dos procesos e acontecementos máis relevantes na historia
- A identificación dos trazos físicos e humanos de Europa, España e Galicia
- A organización da información para facilitar a súa recuperación en diferentes contextos (sínteses, mapas conceptuais, liñas do tempo,...)
- A comprensión de información verbal, escrita, gráfica, icónica, estatística e cartográfica procedente de fontes diversas

- A corrección na expresión cunha linguaxe específica da disciplina, especialmente tras a realización dunha lectura comprensiva de fontes de información
- O subliñado de ideas-eixe que vertebran de xeito coherente a evolución e os cambios en aspectos fundamentais

Como se calcula a cualificación da proba

100% da nota dos exercicios entregados ao longo do curso

ou

100% da proba escrita final de maio ou setembro

8. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Indicadores de logro do proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

Indicadores de logro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				

2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de tutoría e orientación.				
15. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
16. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
17. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

9. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica

- Periodicidade coa que se revisará.
- Contidos que foi preciso engadir ou eliminar con respecto á programación prevista.
- Medidas que se adoptarán como resultado da revisión.

Indicadores

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento. [Só para ESO e bach.].				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				

14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos [Só para determinadas materias de 2º de bacharelato].				
16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final. [Só para ESO e bacharelato].				
19. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria. [Só para ESO e bach].				
20. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				
21. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
23. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				
24. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
27. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
28. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
29. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

Observacións:

10. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Medidas ordinarias e extraordinarias

Medidas ordinarias	
Organizativas	Curriculares
• Adecuación para algún alumno/a ou grupo da estrutura organizativa do centro e/ou da aula. a) Tempos diferenciados, horarios específicos, etc. Non, ao longo deste curso, ao non cusar a nosa materia ningún alumno cunhas necesidades específicas que así o esixisenb) Espazos diferenciados. Non se contemplanc) Materiais e recursos didácticos diferenciados. O Departamento ten elaborado materiais diferenciados para alumnos que requiran reforzo (dous este ano) por ter dificultades para acadar os contidos mínimos. Material suplementario para alumnos que superen con facilidade eses contidos mínimos non son proporcionados este curso• Desdoblamento de grupos. Non• Reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula. Reforzo con materiais específicos	• Adaptacións metodolóxicas para algún alumno / grupo, como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc. Non para este curso• Adaptación dos tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a. Non se contemplan para este curso• Programas de reforzo para o alumnado que tivo promoción sen superar todas as materias. O especificado no apartado alumnado con materia pendente do curso anterior• Programa específico para alumnado repetidor da materia. Non se contempla dita posibilidade• Aplicación personalizada dese programa específico para repetidores da materia. Non se contempla dita posibilidade

Medidas extraordinarias

Organizativas

- Alumnado que recibe apoio por parte do profesorado especialista en PT / AL.
Neste curso, o alumnado con Adaptación Curricular ten un horario diferenciado con respecto ao resto, xa que acude ás clases cos PT 1 ou 2 horas. Non recibe apoio de profesorado de reforzo na aulan. A alumna con necesidades educativas especiais si recibe o apoio dunha educadra na Aula.
- De ser o caso, grupos de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro).
- De ser o caso, grupos de adaptación da competencia curricular (alumnado estranxeiro).
- Outras medidas organizativas: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.

Curriculares

- Adaptacións curriculares na materia.
Cada alumno con adaptación Curricular ten o seu propio currículo, elaborado polo profesorado do Departamento, en colaboración co profesorado PT
- De ser o caso, agrupamento flexible ou específico autorizado na materia.
- Alumnado con flexibilización na escolarización.
- Descrición do protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia os reforzos, apoios, adaptación, etc. (coordinación cos PT / AL / outro profesorado de apoio / profesorado do agrupamento / etc.
 - ✓ Consultas periódicas
 - ✓ Posta en común durante as avaliacións trimestrais
 - ✓ Fichas individualizadas de rendemento

11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

As incluídas para este curso no PXA e aprobadas no Consello Escolar de inicio do curso

12. REFERENCIAS NORMATIVAS

- Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación (LOE), modificada parcialmente pola Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa (LOMCE).
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato (BOE do 3 de xaneiro de 2015).
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato (BOE do 29).
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29). No caso das programacións didácticas de Educación Primaria, Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 9).
- Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta (DOG do 21).
- Resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29).